

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE
JULIANE KOKOTT
od 7. travnja 2016.¹

Predmet C-70/15

Emmanuel Lebek
protiv
Janusza Domina

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Sąd Najwyższy (Vrhovni sud Poljske))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Članak 34. stavak 2. – Pojam mogućnosti podnošenja pravnog lijeka protiv odluke – Uredba (EZ) br. 1393/2007 – Članak 19. – Povrat u prijašnje stanje“

I – Uvod

1. Sud ove godine već drugi put ima priliku istraživati prigovore koje tuženik može podnijeti na temelju Uredbe (EZ) br. 44/2001² protiv zahtjeva za donošenje odluke o izvršivosti sudske odluke. Dok je prigovor *javnog poretka* na temelju članka 34. stavka 1. navedene uredbe središte predmeta Meroni³, u ovome predmetu riječ je o članku 34. stavku 2. koji je još značajniji za sudsku praksu. Ova odredba određuje pod kojim pretpostavkama nepravilnosti prilikom dostave pismena kojim se pokreće postupak mogu onemogućiti kasnije priznanje i odluku o izvršivosti presude u drugoj državi članici.

2. Osnovni koncept članka 34. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 zasnovan je na Konvenciji o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Briselska konvencija)⁴, iako se sadržaj pravila bitno promijenio od donošenja Briselske konvencije. Naime, u skladu s Briselskom konvencijom su nedostaci u dostavi pismena kojim se pokreće postupak još uvijek bili sustavni razlog za odbijanje priznanja kasnije donesene sudske odluke. Suprotno tomu, Uredba (EZ) br. 44/2001 je oblikovana na način koji mnogo više pogoduje tuženiku. Naime, ona omogućuje uklanjanje prepreke priznanju čak i ako tuženik nije mogao pripremiti djelotvornu obranu u državi u kojoj je donesena odluka *prije njezina donošenja*, na primjer zato jer nije pravodobno pozvan, ako je tuženik predmetnu odluku mogao pobijati *nakon njezina donošenja* u državi u kojoj je ona donesena, ali to nije učinio.

1 – _ Izvorni jezik: njemački

2 – Uredba Vijeća od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.), u verziji koja se primjenjuje u ovom predmetu, kako je zadnji put izmijenjena Uredbom [EZ] br. 1103/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. (SL L 304, str. 80.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 5., str. 210.)

3 – U vezi s tim vidjeti moje mišljenje u predmetu Meroni (C-559/14, EU:C:2016:120).

4 – Vidjeti članak 27. stavak 2. Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.).

3. Ovaj predmet dodaje još jednu dimenziju slučajevima priznavanja presuda zbog ogluhe jer u ovom postupku koji se vodi pred Sudom više nije bilo moguće započeti postupak za pobijanje sudske odluke u državi u kojoj je ona donesena zbog isteka roka, ali je bilo moguće razmotriti pokretanje postupka za povrat u prijašnje stanje.

4. Središnja pitanja u ovom predmetu su mora li tuženik na temelju članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 kao nacionalni pravni lijek u državi u kojoj je donesena presuda prvo podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje kako bi spriječio kasniju odluku o izvršivosti u drugoj državi članici i koji rokovi vrijede u tom slučaju.

II – Pravni okvir

5. Okvir prava Unije u ovom predmetu određuju Uredba br. 44/2001 i Uredba (EZ) br. 1393/2007⁵.

A – Uredba br. 44/2001

6. U skladu s člankom 34. stavkom 2. Uredbe br. 44/2001 sudska odluka se ne priznaje „ako je donesena u odnosu na tuženika koji se nije odazvao na poziv suda, a nije mu bilo pravovremeno uručeno pismeno o pokretanju postupka ili istovjetno pismeno na način koji bi mu omogućio da pripremi svoju obranu, osim ako tuženik nije započeo postupak za pobijanje sudske odluke, a mogao je to učiniti”.

7. U skladu s člankom 45. stavkom 1. prvom rečenicom Uredbe br. 44/2001 „sud pred kojim je uložen pravni lijek u skladu s odredbama članka 43. [...] odbija proglašenje izvršivosti ili ga povlači samo na temelju jednog od razloga iz članka 34. i 35.”

B – Uredba br. 1393/2007

8. Članak 1. Uredbe br. 1393/2007 (u daljnjem tekstu: Uredba o dostavi) na sljedeći način uređuje njezino područje primjene:

„Ova se Uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima kada sudsko ili izvansudsko pismeno mora biti poslano iz jedne države članice u drugu radi njegove dostave. [...].(2) Ova se Uredba ne primjenjuje ako nije poznata adresa osobe kojoj pismeno mora biti dostavljeno.

[...]”

9. Članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi određuje:

„Ako je pismeno kojim se pokreće postupak ili ekvivalentno pismeno trebalo biti poslano u drugu državu članicu radi dostave u skladu s odredbama ove Uredbe, a presuda je izrečena protiv tuženika koji se nije upustio u postupak, sudac može osloboditi tuženika pravnih posljedica isteka roka za ulaganje žalbe ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) tuženik, bez svoje krivnje, nije saznao za postojanje pismena pravovremeno da bi mogao pripremiti svoju obranu pred sudom ili pravovremeno da bi mogao uložiti žalbu: i
- b) tuženik je predočio dostatan dokaz obrane u pogledu glavnog tužbenog zahtjeva.

5 — _ Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena”), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 324, str. 79.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 7., str. 171.)

Zahtjev za povrat u prijašnje stanje može biti podnesen samo u razumnom roku nakon što je tuženik saznao sadržaj presude.

Svaka država članica može izjaviti [Europskoj komisiji u skladu s odredbama članka 23. stavka 1.] da takav zahtjev neće biti razmatran ako je podnesen po isteku roka koji ta država navodi u izjavi, ali taj rok ni u kojem slučaju nije kraći od jedne godine od datuma izricanja presude.”

III – Glavni postupak i prethodna pitanja

10. Tribunal de Grande Instance de Paris (Okružni sud u Parizu, Francuska) presudio je 8. travnja 2010. da J. Domino koji od 1996. živi u Republici Poljskoj, mora svaki mjesec isplaćivati naknadu za uzdržavanje tužitelju E. Lebeku. Tuženik J. Domino nije se upustio u postupak pred francuskim sudom. Naime, njemu nije dostavljeno pismo kojim se pokreće postupak jer je tužitelj kao tuženikovu adresu za dostavu naveo netočnu adresu u Parizu na kojoj J. Domino nije mogao primiti dostavu.

11. J. Domino je za postojanje presude saznao tek u srpnju 2011. kad je podnesen zahtjev za donošenje odluke o njezinoj izvršivosti u Republici Poljskoj te mu je Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (Okružni sud u Jelenijoj Góři, Poljska) dostavio presliku zahtjeva za donošenje odluke o izvršivosti kojoj je bila priložena preslika presude. Budući da je prema utvrđenjima poljskog suda⁶ već bio protekao nacionalni rok za podnošenje sredstva protiv francuske presude, prvi zahtjev za donošenje odluke o izvršivosti u Poljskoj nije bio uspješan ni nakon žalbe podnositelja zahtjeva, pri čemu je nadležni poljski sud odbijanje tog zahtjeva temeljio na članku 34. stavku 2. u vezi s člankom 45. Uredbe br. 44/2001.

12. J. Dominu je zatim u svibnju 2012. ponovno dostavljena predmetna presuda uz poštovanje odredbi Uredbe o dostavi i on je pritom upozoren na to da ima pravo u roku od dva mjeseca od dostave presude podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje u vezi s isteklim rokom za podnošenje pravnog sredstva. Ova uputa o pravnom lijeku radi povrata u prijašnje stanje sadržajno odgovara članku 540. Francuskog Code de procédure civile (Zakonik o građanskom postupku). Međutim, J. Domino nije podnio ni zahtjev za povrat u prijašnje stanje u Francuskoj ni pravni lijek protiv predmetne presude.

13. Iz tog je razloga E. Lebek ponovno podnio zahtjev za donošenje odluke o izvršivosti presude u Republici Poljskoj. U tom je zahtjevu istaknuo da je zbog nove dostave zajedno s uputom o pravu na povrat u prijašnje stanje tuženiku omogućeno pobijanje presude, što on, međutim, nije iskoristio. Ipak, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Žalbeni sud u Wrocławu) nije se mogao složiti s tom argumentacijom te je rješenjem od 27. svibnja 2013. ponovno odbio zahtjev za donošenje odluke o izvršivosti presude. On je svoju odluku obrazložio time da se puko pravo da se u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje ne može izjednačiti s mogućnošću započinjanja postupka za pobijanje sudske odluke u smislu članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001. Suprotno tomu, tuženik bi mogao pobijati predmetnu presudu u smislu te odredbe samo ako mu se u redovnom roku za podnošenje pravnog sredstva dostavi presuda zajedno s obrazloženjem i uputom o pravnom lijeku.

14. Podnositelj zahtjeva je podnio kasacijsku žalbu protiv tog rješenja sudu koji je uputio zahtjev. Ovaj sud osobito dvoji glede toga može li se u predmetnom slučaju uopće smatrati da je moguć povrat u prijašnje stanje, s obzirom na to da je Francuska Republika u skladu s člankom 23. stavkom 1. Uredbe o dostavi izjavila da se povrat u prijašnje stanje u vezi s rokovima za podnošenje pravnih sredstava ne može zahtijevati nakon isteka jedne godine od donošenja odluke, koja je bila donesena u travnju 2010.

6 — Nažalost, u zahtjevu za prethodnu odluku nisu navedene pojedinosti o dopuštenim pravnim sredstvima i razlogu isteka roka za njihovo podnošenje unatoč ranijoj neuspješnoj dostavi presude (vidjeti str. 7., IV.1. zahtjeva).

15. U tim je okolnostima sud koji je uputio zahtjev odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članak 34. točku 2. Uredbe br. 44/2001 tumačiti na način da tamo navedena mogućnost započinjanja postupka za pobijanja sudske odluke obuhvaća kako slučaj kad odgovarajući pravni lijek može biti podnesen unutar roka koji je određen nacionalnim pravom tako i slučaj kad je taj rok već istekao, ali je podnesen zahtjev za povrat u prijašnje stanje i potom – nakon što je udovoljeno tom zahtjevu – može biti uložen odgovarajući pravni lijek?
2. Treba li članak 19. stavak 4. Uredbe br. 1393/2007 tumačiti na način da on isključuje primjenu odredbi nacionalnog prava o povratu u prijašnje stanje u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva ili na način da tuženik ima izbor podnijeti zahtjev prema toj odredbi ili koristiti odgovarajući pravni institut nacionalnog prava?

IV – Ocjena prethodnih pitanja

A – O prvom prethodnom pitanju

16. Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 34. stavak 2. Uredbe br. 44/2001 tumačiti na način da se mu se ne protivi donošenje odluke o izvršivosti nakon isteka nacionalnog roka za podnošenje pravnog lijeka u državi u kojoj je donesena odluka ako je tuženik postupkom za povrat u prijašnje stanje iznova dobio mogućnost započinjanja postupka za pobijanje sudske odluke.

17. Države članice koje su sudjelovale u ovom postupku i Europska komisija se u svojim pisanim očitovanjima o prvom prethodnom pitanju zalažu za široko tumačenje članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001.

18. U skladu s ovim tumačenjem, ako bi u državi u kojoj je donesena presuda za tuženika postojala mogućnost povrata u prijašnje stanje u vezi s pravnim sredstvom čiji je rok za podnošenje istekao, on bi u načelu morao pokrenuti taj postupak kako bi izborio pravo na podnošenje pravnog lijeka protiv presude i tada, nakon uspješnog povrata u prijašnje stanje, pokrenuti postupak za pobijanje presude u državi u kojoj je donesena. U suprotnome se tuženik u postupku za donošenje odluke o izvršivosti u drugoj državi članici ne bi mogao pozvati na članak 34. stavak 2. Uredbe br. 44/2001. Čini se da i pravna teorija i sudska praksa država članica⁷ podupiru ovaj širok pristup koji je sklon priznavanju.

19. Međutim, to tumačenje ne proizlazi nužno iz te odredbe u kojoj je naime riječ o postupcima „za pobijanje sudske odluke”. Postupak za povrat u prijašnje stanje strogo gledano nije takav postupak. Suprotno tomu, u okolnostima u kojima se može uzeti u obzir postupak za povrat u prijašnje stanje, tuženik više ne može izravno započeti postupak za pobijanje sudske odluke kao takve.

20. Ni sustavni argumenti nužno ne govore u prilog tomu da bi u okolnostima kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku tuženiku trebalo nametnuti podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje te mu, ako to ne učini, odbiti mogućnost da istakne prepreku priznanju na temelju članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001.

⁷ — Vidjeti na primjer rješenje njemačkog Bundesgerichtshofa (njemački Savezni sud) od 21. siječnja 2010., Az. IX ZB 193/07, EuZW 2010, 478, t. 14. i tamo navedenu sudska praksu.

21. Ovdje osobito nije moguće pozvati na članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi koji uređuje povrat u prijašnje stanje u slučaju neupuštanja tuženika u postupak u okolnostima prekogranične dostave. Naime, iz te se odredbe ne može izvesti ništa uvjerljivo za relevantnost postupka za povrat u prijašnje stanje u okviru članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 koji – za razliku od na primjer članka 26. te uredbe – nije sustavno povezan s Uredbom o dostavi.

22. S jedne strane, već se područja primjene Uredbe o dostavi i članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001, o kojem je riječ u ovom postupku, ne poklapaju u cijelosti jer se članak 34. također odnosi na prepreke priznanju presuda koje nisu bile dostavljene u skladu s Uredbom o dostavi. S druge strane, ako članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi tumačimo na način koji je bliži praksi, on nije primjenjiv na ovaj slučaj. Navedena se odredba naime izričito odnosi na slučajeve u kojima je „pismeno kojim se pokreće postupak [...] poslano u drugu državu članicu radi dostave u skladu s odredbama ove Uredbe i [⁸u kojima je zatim...] presuda [...] izrečena protiv tuženika”. O tome nije riječ u ovom predmetu jer je pismeno kojim se pokreće postupak bilo naslovljeno na parišku adresu te zato nije bilo ni razloga za prekograničnu dostavu prilikom pokretanja postupka u Francuskoj. Stoga nije ispunjen prvi od dva kumulativna uvjeta na kojima se temelji uređenje povrata u prijašnje stanje iz članka 19. stavka 4.

23. Čak i kad bi članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi bio primjenjiv na ovaj predmet, iz te odredbe ne bi bilo moguće izvesti obvezu vođenja postupka za povrat u prijašnje stanje. Članak 19. stavak 4. je naime odredba čiji je cilj zaštititi adresata dostave ostavljajući mu izbor da pod određenim uvjetima *može* započeti postupak za povrat u prijašnje stanje, *ali ga na to ne obvezuje*. Ta odredba tako vodi računa o mogućim interesima adresata dostave da na vlastitu inicijativu oživi postupak u kojem je došlo do nedostatka u dostavi i, po potrebi, pokuša ishoditi odbacivanje tužbe⁹. Na temelju članka 19. stavka 4. Uredbe o dostavi nije moguće sustavno zaključiti da je tuženik u okviru članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 dužan pokrenuti takav postupak za povrat u prijašnje stanje ili da u protivnome mora prihvatiti odluku o izvršivosti presude.

24. Za odgovor na pitanje uključuje li „mogućnost započinjanja postupka za pobijanje sudske odluke” u smislu članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 također i vođenje postupka za povrat u prijašnje stanje, valja radije ispitati smisao i cilj navedene odredbe. Pritom valja podsjetiti da je cilj Uredbe br. 44/2001 omogućiti brzu i učinkovitu odluku o izvršivosti sudskih odluka, pri čemu valja osigurati tuženikovo pravo na obranu¹⁰. Za razliku od starog uređenja Briselske konvencije ovom se uredbom prije svega tuženiku onemogućilo da u postupku za donošenje odluke o izvršivosti zlouporabi nedostavu pismena kojim se pokreće postupak, pod uvjetom da je tijekom trajanja roka za podnošenje pravnog sredstva mogao izravno pobijati predmetnu sudsku odluku u državi u kojoj je donesena presuda. Ni iz teksta odredbe ni iz uvodnih izjava uredbe nije moguće jasno izvesti da je nakon isteka roka za podnošenje pravnog sredstva tuženik također dužan pokrenuti postupak za povrat u prijašnje stanje.

8 — Moje isticanje

9 — Takav interes može na primjer postojati ako u trećoj državi ili čak u državi u kojoj je donesena presuda postoji bojazan od štetnih posljedica od pogrešno provedenog postupka na temelju Unijine Uredbe o dostavi, kao na primjer mjere izvršenja protiv tuženika, ili ako je tuženik zainteresiran za brzo donošenje pravomoćne odluke u predmetu spora, na primjer zato jer mu se čini da ima dobre mogućnosti za uspjeh, a novi postupak u koji bi se možda morao upustiti bi za njega bio težak.

10 — U vezi s tim vidjeti presudu ASML (C-283/05, EU:C:2006:787, t. 20. i 24.).

25. Naprotiv, razmatranja koja se temelje na zahtjevu za pravično suđenje¹¹ protive se pretjeranom širenju teksta članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 i podvođenju postupka za povrat u prijašnje stanje pod pojam „postupka za pobijanje sudske odluke” u smislu te odredbe. Naime, ako bi tuženik nakon isteka roka za podnošenje pravnog sredstva bio dužan pokrenuti postupak za povrat u prijašnje stanje u državi donošenja presude i ako bi, u suprotnome, protiv njega mogla biti donesena odluka o izvršivosti u drugoj državi članici, to bi bilo u suprotnosti s načelom jednakosti oružja između tužitelja i tuženika, a ono je bitni element poštenoga suđenja¹² u smislu sudske prakse Suda.

26. To postaje očito ako se podsjetimo da se tuženik – koji *prije isteka roka za podnošenje pravnog sredstva* započne postupak za pobijanje sudske odluke na temelju članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001, stvarajući si tako pravo na saslušanje u državi u kojoj je donesena presuda – u biti nalazi u jednakom položaju u kojem bi bio da mu je pismeno kojim se pokreće postupak pravodobno dostavljeno i da se mogao upustiti u prvostupanjski postupak. On će možda državi u kojoj je donesena presuda morati snositi troškove sudskih pristojbi i odvjetnika samo zbog vođenja *jednog jedinog* postupka, a predmet spora bit će ograničen na predmet spora presude koju valja izvršiti.

27. Situacija je drugačija kad tuženik već *prije isteka roka za podnošenje pravnog sredstva* sazna da je protiv njega bila donesena presuda bez njegova znanja. Budući da tada on ne može izravno započeti postupak za pobijanje te presude, on mora, da bi je mogao pobijati u državi u kojoj je ona donesena, najprije ispitati mogućnost za povrat u prijašnje stanje i zatim započeti relevantni postupak. Samo bi nakon toga mogao – ako je uspio s postupkom za povrat u prijašnje stanje – u drugom koraku započeti postupak za pobijanje presude. Za razliku od situacije opisane u točki 26. ovoga mišljenja, tuženik bi bio opterećen *dvama* postupcima (i s njima povezanim troškovima), čiji bi predmet osim toga znatno prešao okvire predmeta spora presude jer bi trebalo dodatno ocijeniti problematiku povrata u prijašnje stanje. Osim toga, ako uzmemo u obzir i to da se uz komplikacije u vezi s postupkom i troškovima mogu pojaviti i praktični problemi, kao što su na primjer traženje primjerenih odvjetnika i troškovi prijevoda, postaje jasno da bi tuženik bio u mnogo lošijem položaju od tužitelja ako bi radi sprječavanja donošenja odluke o izvršivosti morao voditi postupak za povrat u prijašnje stanje. Ovo osobito vrijedi za tuženike koji su pravno neiskusni i za one koji imaju malo financijskih sredstava. Osobito u slučaju razmjerno niskih tužbenih zahtjeva trebalo bi očekivati da bi takvi tuženici, s obzirom na moguće komplikacije u vezi s troškovima i postupkom, mogli radije prihvatiti izvršenje, ne braneći se od njega, kako bi tako barem uštedjeli daljnje troškove odvjetnika i postupka, čiju je profitabilnost u predmetima s međunarodnim elementom – osobito laicima – dosta teško ocijeniti.

28. S obzirom na prethodno navedeno, valja smatrati da bi postulat obveze povrata u prijašnje stanje u okviru članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 značajno naštetio jednakosti oružja među strankama jer bi tuženik morao voditi dodatan postupak kako bi ostvario svoje interese.

29. Ovomu valja dodati da je na temelju primarnoga prava svako olakšavanje donošenja odluke o izvršivosti u slučajevima u kojima tuženiku nije bilo osigurano pravo na saslušanje prije donošenja presude u suprotnosti s načelom poštenog suđenja. U vezi s tim valja općenito istaknuti da odredbu članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 trenutno preispituje ESLJP i da se očekuje da će njegovo Veliko vijeće u predmetu Avotiņš protiv Latvije uskoro donijeti odluku o sukladnosti te odredbe sa člankom 6. EKLJP-a. U tom je predmetu također bila riječ o mogućoj izvršivosti odluke prije čijeg donošenja tuženik nije bilo saslušan i protiv koje nije pokrenuo postupak za pobijanje sudske odluke. Ipak je Vijeće u tom predmetu 2014. naposljetku tijesnom većinom¹³ odlučilo da su pravni okvir članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 i odluka o izvršivosti spojivi s člankom 6. EKLJP-a, ali je

11 — Za njegovu relevantnost vidjeti presude Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, t. 73.) i ASML (C-283/05, EU:C:2006:787, t. 27.).

12 — Vidjeti presudu Ordre des barreaux francophones et germanophone i dr. (C-305/05, EU:C:2007:383, t. 31.) kao i članak 47. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

13 — Presuda Europskog suda za ljudska prava u predmetu Avotiņš protiv Latvije (CE:ECHR:2014:0225JUD001750207, osobito t. 51. i prateće točke); s tim u vezi vidjeti t. 39. mojega mišljenja u predmetu Meroni.

naglasilo da je tuženik koji je podnio pravno sredstvo imao poslovno iskustvo. Na temelju rasuđivanja ESLJP-a u tom predmetu, koje se strogo odnosilo na činjenično stanje i koje je odbilo postojanje povrede članka 6. EKLJP-a, možemo smatrati da bi taj sud možda bio donio drugačiju odluku da je bila riječ o tuženiku bez poslovnog iskustva.

30. Iako se činjenično stanje izneseno ESLJP-u u potpunosti ne podudara s ovim predmetom, njegovu odluku u predmetu Avotiņš protiv Latvije svakako treba smatrati znakom upozorenja na to da prepreka priznanju iz članka 34. stavka 2. Uredbe br. 44/2001 valja ocjenjivati odmjerenom i da valja voditi računa o legitimnim interesima tuženika slobodnom protoku sudskih odluka. To znači da se tuženiku ne smije uskratiti isticanje prepreka priznanju, kao što to navodi obvezujući sadržaj odredbe.

31. Stoga nema razloga od prekasno pozvanog tuženika očekivati da on nakon isteka rokova za podnošenje pravnog sredstva postupkom za povrat u prijašnje stanje mora izboriti pristup postupku za pobijanje sudske odluke, a u suprotnom mu uskratiti isticanje prepreka priznanju. Naprotiv, ako su, kad je tuženik saznao za odluku koja se na njega odnosi, već istekli rokovi za podnošenje pravnog sredstva, valja iz toga zaključiti da tuženik nije imao mogućnost pokrenuti postupak za pobijanje sudske odluke.

32. Stoga na prvo prethodno pitanje valja odgovoriti da članak 34. točku 2. Uredbe br. 44/2001 valja tumačiti na način da tamo navedena mogućnost započinjanja postupka za pobijanje sudske odluke obuhvaća samo slučaj kad odgovarajući pravni lijek može biti podnesen unutar roka koji je određen nacionalnim pravom, a ne i slučaj kad je taj rok već istekao, ali je podnesen zahtjev za povrat u prijašnje stanje i potom – nakon što je udovoljeno tom zahtjevu – može biti podnesen odgovarajući pravni lijek.

B – O drugom prethodnom pitanju

33. Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi tumačiti na način da on isključuje primjenu odredbi nacionalnog prava o povratu u prijašnje stanje u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva ili na način da tuženik ima izbor podnijeti zahtjev prema toj odredbi ili koristiti odgovarajući pravni institut nacionalnog prava.

34. Uvodno valja podsjetiti da se, kao što sam navela u točki 22. ovoga mišljenja, čini da predmetna odredba Uredbe o dostavi nije primjenjiva u predmetnom slučaju jer nije riječ o prekograničnoj dostavi pismena kojim se pokreće postupak. Stoga će odgovor na prethodno pitanje uslijediti samo ako Sud zauzme stajalište da se članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi primjenjuje u predmetnom slučaju.

35. U ovome slučaju valja utvrditi da se članak 19. Uredbe o dostavi primjenjuje ako se tuženik prilikom dostave u inozemstvu „u skladu s odredbama ove Uredbe” nije upustio u postupak. Članak 19. stavak 1. Uredbe o dostavi u načelu zahtijeva da presuda ne bude izrečena dok ne bude moguće utvrditi da je pismeno kojim se pokreće postupak zaista dostavljeno tuženiku. Članak 19. stavak 2. Uredbe o dostavi određuje iznimke od tog načela koje omogućuju nastavak postupka. Konačno članak 19. stavak 4. sadrži pravilo o podnošenju zahtjeva za povrat u prijašnje stanje „u razumnom roku nakon što je tuženik saznao sadržaj presude”, a u korist tuženika koji bez svoje krivnje nije saznao za postojanje pismena kojim se pokreće postupak i zato nije mogao pripremiti svoju obranu, ali je protiv njega ipak donesena presuda. Članak 19. stavak 4. treći podstavak Uredbe o dostavi državama članicama omogućuje da odrede prekluzivni rok za podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje koji ipak ne smije biti kraći od „jedne godine od datuma izricanja presude”.

36. Francuska Republika je podnijela relevantno očitovanje u prilog jednogodišnjem roku i time je konačno odredila rok za podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje *u slučajevima koji su obuhvaćeni člankom 19. stavkom 4. Uredbe o dostavi*. Ovo pravilo ne dopušta istodobno postojanje eventualnih odstupajućih odredbi nacionalnog prava, kao što je na primjer članak 540. Code de procédure civile (Zakonik o građanskom postupku), u skladu s kojim rok za podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje počinje teći od datuma dostave presude a ne – kao u skladu s Uredbom o dostavi – od „datuma izricanja presude”. Ipak se valja složiti s Komisijom glede toga da odredbe o povratu u prijašnje stanje iz Uredbe o dostavi u pojedinačnim slučajevima za tuženika mogu biti manje povoljne od nacionalnih odredbi. Međutim, to je neizbježna posljedica očitovanja u prilog jednogodišnjem roku koji je odredila Francuska Republika i koji, stoga, treba prihvatiti kao volju te države članice.

37. Stoga, ako Sud bude smatrao da se primjenjuje članak 19. stavak 4., na drugo prethodno pitanje valja odgovoriti da članak 19. stavak 4. Uredbe o dostavi valja tumačiti na način da on isključuje primjenu odredbi nacionalnog prava o povratu u prijašnje stanje u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva.

V – Zaključak

38. S obzirom na prethodno navedeno, predlažem Sudu da na prethodna pitanja odgovori kako slijedi:

Članak 34. točku 2. Uredbe br. 44/2001 valja tumačiti na način da tamo navedena mogućnost započinjanja postupka za pobijanje sudske odluke obuhvaća samo slučaj kad odgovarajući pravni lijek može biti podnesen unutar roka koji je određen nacionalnim pravom, a ne i slučaj kad je taj rok već istekao, ali je podnesen zahtjev za povrat u prijašnje stanje i potom – nakon što je udovoljeno tom zahtjevu – može biti podnesen odgovarajući pravni lijek.

Članak 19. stavak 4. Uredbe br. 1393/2007 valja tumačiti na način da on unutar područja primjene Uredbe br. 1393/2007 isključuje primjenu odredbi nacionalnog prava o povratu u prijašnje stanje u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva.